

november 2025

Gewone zwavelkopen vlakbij de hoofdingang van Kasteel Drakensteyn in Lage Vuursche. Foto Piet van Dijk

Agenda IVN Eemland

(rood = activiteit van de afdeling zelf)

- **Zondag 26 oktober**, **paddenstoelenwandeling** Hoge Vuursche van IVN Eemland, 14.00 uur, start bij parkeerplaats nabij kasteel Hoge Vuursche. **VOL**
- **Dinsdag 28 oktober**, Oostbroeklezing over basiskwaliteit natuur, Huize Oostbroek De Bilt, 19.30 uur. In samenwerking met IVN Utrecht. Zie artikel p.
- **Vrijdag 31 oktober** en **zaterdag 1 november**, landelijke natuurwerkdag. Kijk op www.natuurwerkdag.nl voor alle locaties in de regio.
- **Zaterdag 1 november**, **vogeltelling** op de Westdijk in Bunschoten-Spakenburg, bij het elektrische gemaal, 09.00-10.00 uur. Elke eerste zaterdag van de maand, weer of geen weer.
- **Woensdag 5 november**, **coördinatorenbijeenkomst** in Musem Soest, Steenhoffstraat 46, 19.30 u.
- **Maandag 10 november**, film *The Coriolis Effect* in De Speeldoos in Baarn, Rembrandtlaan 54, 20.15 uur, met inleiding over de natuur rond Baarn.
- **Vrijdag 14 november**, **tekenwerkgroep** in appelschuur op kwekerij/boomgaard Paleis Soestdijk, 10.00-13.00 uur, geef je op als je mee wil doen op
- **Zondag 16 november**, natuurfilm *The Hidden Lives of Trees*, Hotel Figi, Zeist, 19.30 uur. In samenwerking met IVN Utrecht. Zie artikel p.
- **Zondag 23 november**, wandeling over de Eng, 14.00 bij parkeerplaats Oude Kerk, Torenstraat Soest. Aanmelden via ww.ivn-eemland.nl, zie pagina 2.
- **Zondag 23 november**, **fotosafari** Fotowerkgroep IVN Eemland, 10.00-12.00 uur, voor opgave en locatie mail naar fotografie@ivn-eemland.nl
- **Zaterdag 24 januari**, **nieuwjaarsreceptie** IVN Eemland, 15.00-18.00 uur, plaats volgt later.
- **Dinsdag 17 maart**, **Algemene Ledenvergadering** IVN Eemland 20.00 uur, plaats volgt later.

Wandeling over de Eng met IVN Eemland

Marjan Brouwer

- De wandelwerkgroep van het IVN Eemland gidst **zondag 23 november** een wandeling over de Eng in Soest. De wandeling begint op de parkeerplaats bij de Oude Kerk aan de Torenstraat. De wandeling duurt 1,5 tot 2 uur. Aanmelden kan binnenkort op www.ivn-eemland.nl.
- We starten in het oudste deel van Soest. Soest is een lintdorp dat ontstaan is op de grens van nat (Eempolder) en droog. De Oude Kerk werd omstreeks 1350 gebouwd. De fundamenten van de kerk zijn uit de eerste helft van de 11de eeuw.
- De Soester Eng is een open akkerbouwgebied dat op een stuwwal ligt. Deze wal is 150.000 jaar geleden opgestuwd, toen grote ijsmassa's zich tot in onze streken uitbreidden.
- De voet van de Eng bood de vroegere bewoners een veilige en droge plek. Het lager gelegen land van de Eempolder was aantrekkelijk als hooiland en weidegebied voor het vee. De boeren die een gemengd bedrijf hadden, gebruikten de hoger gelegen Eng voor de verbouw van boekweit, rogge, aardappelen, knollen en gerst.

Schilderij van de Soester schilder J.H. Isings (1884-1977) van de Eng met de molen die destijds op de hoek Molenweg/Molenstraat stond.

Herfst doet intrede op de kwekerij/boomgaard

Wim Kok

● Inmiddels beginnen de bladeren te vallen die de vrijwilligers bijeen gaan harken voor onze composthopen. Na een droog voorjaar was er een mooie (na)zomer met veel open dagen met leuke contacten. De pluk van gifvrije bloemen was populair en heeft tezamen met verkoop van plantjes, droogbloemen, fruit en noten veel opgeleverd. In totaal dit jaar ongeveer €2900,-, ruim zeshonderd meer dan vorig jaar.

● Alles wordt weer besteed aan de Kwekerij (1 ha). Doel is een zeer natuur inclusieve tuinderij met kleinschalige biologische productie van groente, fruit, noten en bloemen, waar vrijwilligers en bezoekers kennis kunnen opdoen en veel plezier aan kunnen beleven. IVN leden zijn op woensdag- en zaterdagmorgen (10-13 uur) altijd welkom, als we daar aan het werk zijn. Enkele memorabele zaken:

- I.v.m. de droogte dit jaar waren we blij met de extra dakgoot langs de grote kas en met aggregaat en pomp en onze drie 1000 liter watertanks. De kranen met leidingwater zijn daardoor weinig gebruikt.
- Toch zijn er enkele verplante struiken en jonge fruit- en notenbomen doodgegaan evenals 2 oude perenbomen. Komende winter worden ze vervangen en aangevuld

met biologisch gekweekte exemplaren. We besteden dan voor de wortelgroei extra aandacht aan humusrijke plantgaten, zodat vocht beter wordt vastgehouden.

- De wilde bloementuinen hebben het goed gedaan; we moeten er soms wel gras verwijderen. Er zijn veel inheemse planten gepoot en er is een kleine wadi met wadiplanten aangelegd. Deze winter maken we een tweede wadi en wel dichtbij de regenwaterafvoer van het appelhuis. Diverse insectensoorten laten zich daar zien. Ook de moestuin bevat veel waardplanten voor diverse mijten en vlinders, waaronder de koninginnenpage; we zagen daar veel rupsen.

- Het was een goed vruchtjaar. Er waren veel bessen en bramen, druiven, appels en peren, kweeperen en ook walnoten. Een deel is voor een kleine prijs verkocht en veel ging naar de vrijwilligers. Er is veel sap en jam gemaakt, druivenstroop, appelmoes voor thuis en appeltaarten voor de pauzes op de Kwekerij. Op onze laatste open dag (in oktober) gaven we appels gratis weg. Het slechtere deel van de valappels ging naar de varkens van de Herenboeren. We laten ook wat liggen voor dieren. We hebben nachtopnames van een das die walnoten kraakt in onze achtertuin.
- Op de meeste open dagen zijn ook rondleidingen gegeven. Op twee open dagen zijn er door onze IVN scholenwerkgroep kinderactiviteiten verzorgd. Kinderen konden insectenhotelletjes helpen maken, een takkenril bouwen, natuurtekenen en meer. Kinderen vinden het ook erg leuk om fruit te plukken en te proeven of om hun ouders te helpen bij de bloemenpluk.
- Afgelopen zomer zijn er weer 5 nieuwe vrijwilligers bijgekomen. Het is een actieve en gezellige groep van ongeveer 30 personen. Op woensdag- en zaterdagmorgen wordt er altijd door liefhebbers gewerkt en genoten, tenzij het zeer slecht weer is. In augustus hebben onze vrijwilligers in onze groentetuin een uitgebreide lunch mogen genieten, geserveerd tussen het groen door Jasper en Jeroen van het Smaakmuseum. Er zijn opnames van gemaakt met een drone. Komende winter organiseren de vrijwilligers voor elkaar een winterborrel met hapjes op de Kwekerij.

- Het aantal gebruikte tuinstoelen, bankjes en picknicktafels is uitgebreid. Alles is gekregen, ook van IVN leden. Bezoekers kunnen in allerlei tuindelen een zitplek vinden en zelfs gaan picknicken. Gebruikt tuingereedschap, kruitwagens of tuinmeubels zijn altijd zeer welkom. Laat het maar weten.
- Vrij laat dit seizoen, begin september, zijn alle beukenheggen door een hoveniersbedrijf mechanisch gesnoeid. Het ziet er weer strak uit. Het betreft in totaal wel 800 meter heg van meer dan 100 jaar oud, een nuttige schuilplek voor dieren en een mooi landschapselement.
- Deze winter zullen er slingerpaadjes in de heestermixtuin worden aangelegd. Zo wordt deze tuin beter toegankelijk voor ons en wellicht ook bezoekers. Deze mixtuin bevat een mengeling van sierplanten (cultivars), inheems en eetbaar. Een mooie biodiverse tuin waarin wat te plukken valt. Dat kunnen mensen ook thuis doen in de eigen tuin.
- Onze laatste open dag op zaterdag 18 oktober stond in het teken van de herfst. We vertelden over paddenstoelen, poften tamme kastanjes, verkochten walnoten en trakteerden op appels. We bereiden ons nu voor op de winter, het plant- en nieuwe zaaiseizoen. We maken plannen. We zitten daar nu 6,5 jaar; ieder jaar maken we het een beetje mooier. We hopen onze gebruikersovereenkomst met Paleis Soestdijk (MBE) weer te verlengen.

P.S.: Van de afgelopen 6,5 jaar op de Kwekerij/boomgaard is een mooie PowerPoint-presentatie gemaakt met veel foto's van de ontwikkeling door de jaren heen en van alle seizoenen. In Baarn op de bibliotheek is al een presentatie verzorgd en Groei&Bloei Soest volgt nog, wellicht ook IVN. Op verzoek kan een presentatie aan meer groepen worden gegeven: wckok1993@kpnmail.nl .

Rups van de koninginpage.

Paddenstoelen: vijand, vriend of vuilnisman

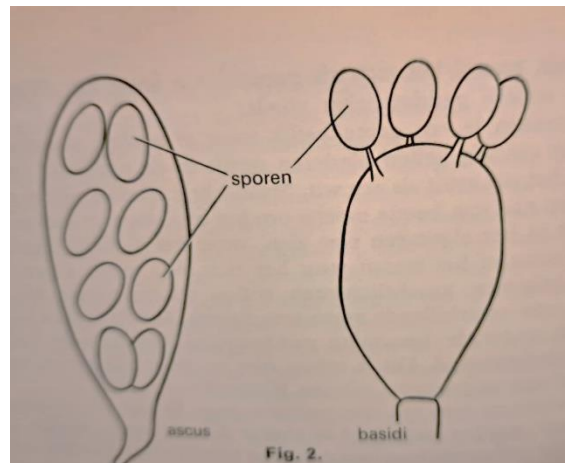
Piet van Dijk

1. Paddenstoelen kun je in verschillende categorieën indelen. De bekendste is de verdeling in parasieten, saprofieten en symbionten. Oftwel: **vijanden, vuilnismannen en vrienden**. Parasieten vallen kwijnende of zieke bomen aan, saprofieten verwerken dood hout tot bruikbare bodemstoffen en symbionten zijn paddenstoelen die samenleven met planten of bomen. Ze profiteren van elkaar.

2. De paddenstoelen kunnen ook worden ingedeeld in **zakjeszwammen** (Ascomyceten) en **steeltjeszwammen** (Basidiomyceten). Bij de eerste soort zitten de sporen in moedercellen, zogeheten asci. Bij de tweede soort worden de sporen aan de buitenzijde, op steeltjes, gevormd. **Zie tekening**

3. Daarnaast bestaan er nog **slijmzwammen** (Myxomyceten) maar die worden niet tot het schimmelrijk gerekend, hoewel ze door schimmelbiologen en mycologen

(paddenstoelenkenners) worden bestudeerd. Een belangrijk verschil is dat de celwand van schimmels bestaan uit chitine, die van slijmzwammen niet. Ze vormen ook geen mycelium, een dradenstelsel van mycelia, een netwerk van draden van een schimmel. Ze vertonen

Sombere honingswam in de Korte Duinen in Soest.

overgangskennmerken van dier en plant omdat het plasmodium beweegt. Ze treden wel op als parasieten of saprofieten.

4. Het verschijnen van paddenstoelen werd vroeger in de **magische of duivelse sfeer** getrokken. De meestal bovengronds groeiende vruchtlichamen werden geassocieerd met padden, slangen, draken, elfjes, nimfen, kabouters, donder, bliksem, de maan, trollen, heksen, gifmengers, druïden, sjamanen, duivels en de dood. Vandaar de namen paddenstoel, adergebroed, drakenbloedzwam, elfenbankje, heksenboleet, duivelsei, satansboleet of dodemansvingers.

5. Hun **hallucinogene of geneeskrachtige eigenschappen** speelden een rol in religieuze rituelen en zijn in verband gebracht met het ontstaan van oude godsdiensten. Voorbeeld: de vliegenzwam. In de Edda (Noors) en Germaanse mythologie zouden de vruchtlichamen zijn ontstaan uit op de grond gevallen schuim van het briesende paard van Wodan.

Duivelsbroodrussula.

6. In **de christelijke cultuur** komen afbeeldingen voor van Adam en Eva die van de verboden vrucht aten en daardoor zouden sterven: die vrucht wordt dan als paddenstoel afgebeeld en dat verklaart waarom Adam en Eva sterfelijk werden. Ook werd gedacht dat paddenstoelen ontstaan uit de kruimeltjes die uit de monden van heiligen vielen.

7. De **oudst bekend vermeldingen** van paddenstoelen in Europa komen van Hippocrates (460-377 v.o.j.) en Theophrastus (370-285 v.o.j.). Nicander (2^e eeuw v.o.j.) schreef het eerste belangrijke werk over paddenstoelen, dat grotendeels verloren is gegaan. Hij zat paddenstoelen als een product van het 'warmteprincipe' van de aarde. Dioscorides (1^e eeuw) en Plinius de Oude (32-79) gaven al overzichten van paddenstoelen. Pas in de 16^e eeuw komen er beschrijvingen van paddenstoelen voor bij een aantal schrijvers en pas eind 18^e eeuw kan men spreken van wetenschappelijke beschrijving van schimmels, de **mycologie**.

8. Schimmels komen in ons dagelijks leven vooral voor als **biërgist of bakkersgist**, de bekendste is een Ascomyceet, de *Saccharomyces cerevisia*. Ze scheiden kooldioxide en alcohol af als afvalproduct. Noch brood, noch wijn, bier en ciders zouden ooit zonder gist hebben bestaan.

9. De **mycologie** in Nederland kwam in 1904 in een stroomversnelling met de oprichting van een centrum voor schimmelculturen in Nederland voor onderzoekdoeleinden. Dat verhuisde in 1920 van Amsterdam naar Baarn, waar zich toen de grootste collectie ter wereld van schimmelculturen bevond. Dit Centraal Bureau Schimmelculturen verhuisde pas in 2000 naar De Uithof in Utrecht. In 1908 werd de Nederlandse Mycologische Vereniging opgericht.

10. Een bijzonder onderdeel van de steeltjeszwammen (Basidiomyceten) zijn **roesten en branden** (Teliomyceten). Roesten zijn parasieten van planten, ze komen voor op bladeren, naalden en kegels. Echter zonder dat die tot het afsterven van waardplanten leidt. De roestkleurige sporen worden door de wind verspreid. Branden worden verspreid door insecten die bloemen bezoeken. Ze maken de plant steriel door zich te ontwikkelen op de voortplantingsorganen van planten. Ze zijn in staat om vrouwelijke bloemen tot de vorming van meeldraden aan te zetten.

(Bron: Wikipedia en paddenstoelenboeken)

Panteramaniet.

Oranje bekerzwam. Onder: parelstuifzwam in vroeg stadium.

Kom mee: vogels kijken aan de Westdijk

Hayo Nijenhuis, coördinator werkgroep Bunschoten

● Hieronder de waarnemingen van vogels rondom de plasjes van Vitens aan de Westdijk in Bunschoten op **6 september 2025**, tijdens de telling van 9.00 tot 10.00 uur.

● Er waren 13 aanwezigen. Het was op de dijk vrijwel onbewolkt en windkracht ZZO 2 en de temperatuur was +22°C.

● Deze keer hebben we in totaal 32 vogelsoorten geteld. Alexander van Twillert en Jan van Duijvendijk hebben de telling uitgevoerd.

● Het totaal aantal waargenomen soorten vanaf 2001 is nu 164 en in dit jaar 2025 zijn 72 soorten gezien en/of gehoord. Sinds de start op 7 juli 2001 van deze ononderbroken maandelijkse tellingen, was dit de 291e keer.

Roodpootvalk in de Bickerspolder Bunschoten. Foto A. van Twillert

De telling van 6 september

alscholver	6	knobbelzwaan	3
bergeend	1	kokmeeuw	2
blauwe reiger	1	krakeend	5
boerenzwaluw	8	meerkoet	2
brandgans	4	pimpelmees	2
buizerd	1	rietgors	4
Cetti's zanger	1	slobeend	2
dodaars	2	torenavalk	3
ekster	3	vink	1
grauwe gans	67	visdief	1
grote Canadese gans	14	waterhoen	1
grote zilverreiger	1	watersnip	1
houtduif	4	wilde eend	1
ijsvogel	1	wintertaling	2
kievit	40	witgat	1
kleine mantelmeeuw	1	zwarte kraai	1
		totaal aantal soorten	32

Vervolgens het verslag van de waarnemingen van 4 oktober. Het is fijn dat anderen nu en dan voor mij willen invallen, zodat ik het ook deze keer met een gerust hart aan Jan en Alexander kon overlaten.

Het verslag van Jan:

- Een zestal waarnemers was aanwezig. Kennelijk had de ongunstige weersvoorspelling een negatieve invloed op de opkomst. Toegegeven, het weer 'kon beter', maar we zaten net in een wat gunstiger venster, want al met al viel het weer best mee. In ieder geval werd de juistheid bevestigd van de spreuk 'De thuisblijvers hebben altijd ongelijk'.
- Temperatuur was 13 °C. Het was geheel bewolkt. Er waren enkele regenbuien. De windkracht was 5 à 6 met zware windstoten; we zaten in restanten van de orkaan Umberto.
- Jan had weer een thermoskan met koffie meegenomen en serveerde daarbij zelfbereide Madeleines (kleine, luchtige Franse cakejes met een karakteristieke schelpvorm en een kenmerkend bultje aan de bovenkant). Dat zorgde er misschien wel voor dat er nauwelijks over het weer werd geklaagd. Behalve toen die ene bui overkwam en sommigen verzuchtten dat vogels kijken 'een malle hobby' is.
- Ten slotte moet worden gezegd dat er best een aardige lijst van waarnemingen kon worden opgemaakt. En zo hard woei het niet altijd, want we konden tweemaal een Cetti's Zanger horen, vanuit verschillende plaatsen. Alexander van Twillert en Jan van Duijvendijk hadden de supervisie.

Vogels kijken op de Westdijk in 2020. Foto Wim Smeets

De telling van 4 oktober

aalscholver	25	kuifeend	15
blauwe reiger	4	meerkoet	8
boerenzwaluw	3	Nijlgans	1
brandgans	20	putter	80
buizerd	(1) + 1 (waarvan een zeer lichtgekleurd was)	smient	4
Cetti's Zanger	2	spreeuw	108
dodaars	1	stormmeeuw	1
ekster	1	torenvalk	1
fazant	1	waterhoen	1
fuut	8	watersnip	14
grauwe gans	13	wilde eend	13
grote		wintertaling	2
zilverreiger	(2) +2	witte	
holenduif	4	kwikstaart	3
houtduif	2	wulp	2 + (7)
kievit	107 (diverse groepen)	zilvermeeuw	3
kluut	1	zwarte kraai	4
kokmeeuw	5	totaal aantal	
koperwiek	8	soorten	35
krakeend	16		

Welkom op zaterdag 1 november voor de eerstvolgende telling van 09.00 tot 10.00 uur, halverwege de Westdijk bij het gemaaltje.

Torenvalk. Foto Wim Smeets

Kom naar een van de Oostbroeklezingen van het IVN

Maurits Grievink, projectleider IVN Utrecht

- Het IVN Utrecht, de provinciale tak van het IVN waar het IVN Eemland onderdeel van uitmaakt, houdt dit najaar twee Oostbroeklezingen, waar alle leden van IVN Eemland hartelijke voor worden uitgenodigd.

- De Oostbroeklezingen zijn een samenwerking van IVN Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Utrechts Landschap. Doorheen het jaar worden lezingen georganiseerd voor onze vrijwilligers die hart hebben voor de Utrechtse natuur.

Eekhoortjesbrood.

1. Lezing: Basiskwaliteit natuur en landschap

Dinsdag 28 oktober, Huize Oostbroek, De Bilt, 19.30 uur.

- Hoe krijgen we de basiskwaliteit van ons landschap op niveau? In deze lezing hoor je over de 'basiskwaliteit natuur en landschap' en het werk dat wordt gedaan om deze te verbeteren.

Leon Pors geeft uitleg over de term 'basiskwaliteit natuur en landschap' en vertelt over de methode waarbij samen met vrijwilligers de natuur en het landschap in kaart worden gebracht.

Eekhoortjesbrood.

Wat verstaan we onder de basiskwaliteit natuur en landschap?

- De term 'basiskwaliteit natuur' werd voor het eerst genoemd in 2021. Het was te lezen in 'Nederlandse vogels in hun domein', een uitgave van de Vogelbescherming. De auteurs stelden dat het landelijk en stedelijk gebied aan een aantal voorwaarden moet voldoen om algemene soorten (vogels) voldoende overlevingskansen te geven.

Vanuit Groene Bondgenoten, een samenwerking van natuur, milieu- en soortenorganisaties, wordt gewerkt aan het in kaart brengen van de basiskwaliteit natuur en landschap. Deze kennis maakt duidelijk wat er uiteindelijk nodig is om de basiskwaliteit te verbeteren, zodat algemene soorten weer terugkeren in het landschap.

- De Oostbroekorganisaties nodigen alle groene vrijwilligers uit die actief wil bijdragen aan de leefbaarheid van zijn omgeving van harte uit voor deze interessante avond.

Datum en tijd: **dinsdag 28 oktober 2025** inloop 19:15, start 19:30

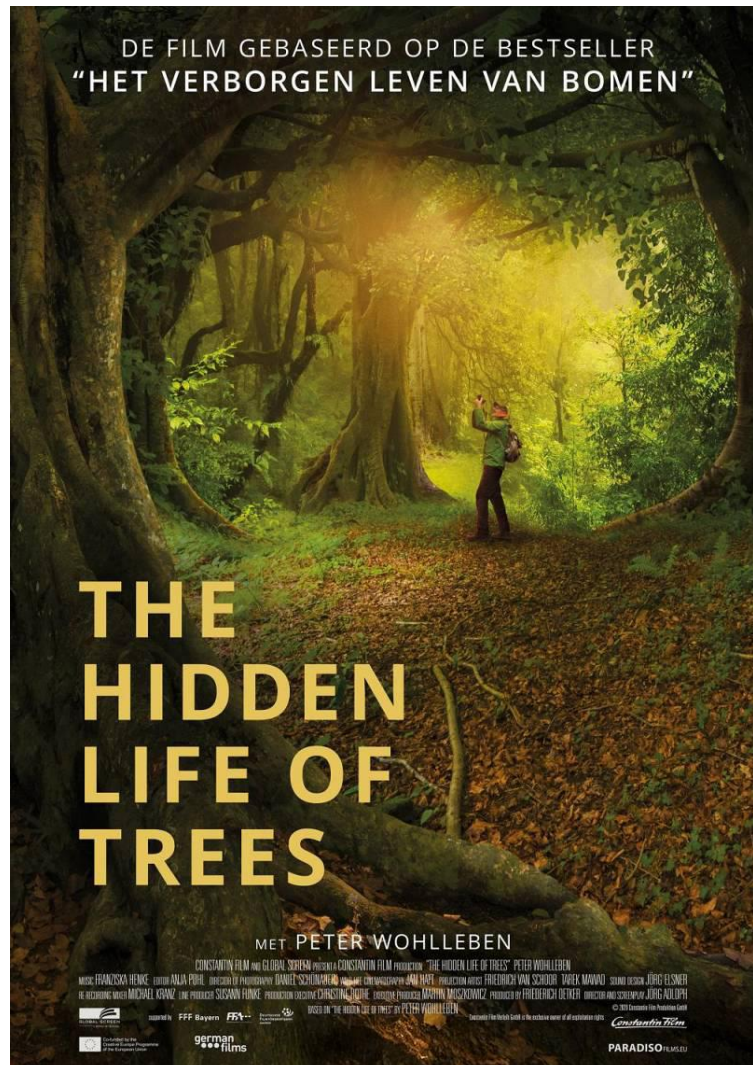
Locatie: Huize Oostbroek (Jansenzaal)."

De link om aan te melden; [Landschap Erfgoed Utrecht](#)

2. Natuurfilm: The Hidden Life of Trees

Zondag 16 november | 19.30u tot 21.15u | Hotel Theater Figi in Zeist

- Kunnen bomen met elkaar communiceren? Hebben ze een geheugen en een sociaal leven? In de documentaire *The Hidden Life of Trees*, gebaseerd op het boek van boswachter Peter Wohlleben, ontdek je de verborgen wereld van bossen.
- De film neemt je mee naar oeroude wouden in Duitsland, Zweden en Canada en laat zien hoe bomen samenwerken, elkaar waarschuwen en zelfs voor hun "familie" zorgen.
- De avondvoorstelling wordt exclusief als Oostbroeklezing georganiseerd voor alle vrijwilligers van de Oostbroekorganisaties. Een mooie kans om elkaar te ontmoeten!
- **De toegang is gratis** en je kunt maximaal 2 kaartjes per bestelling reserveren. Neem dus gerust je partner, buur of een kennis mee.

- Naast deze speciale vrijwilligersavond organiseert Utrechts Landschap ook een **ochtend- en middagvoorstelling voor hun beschermers** en een **ochtendeditie voor junior beschermers**. Beschermers ontvangen hiervoor een uitnodiging via het herfstnummer van *Mijn Utrechts Landschap*. Voor hen kost een kaartje €2,50.
- Ben je zowel vrijwilliger als beschermer en kom je liever overdag? Geen probleem: volg dan de instructies in het magazine om je kaartjes te bestellen. Het magazine valt midden oktober op de mat.

[Bestel hier je bioscoopkaartje als vrijwilliger](#)

Film in Baarn als ode aan het leven op aarde in Klimaatweek

Noëlle Sant

- Van 10 t/m 16 november is De Baarnse Klimaatweek en zetten vele organisaties en inwoners zich in voor het klimaat. Energie besparen, spullen hergebruiken, kiezen voor duurzaam voedsel, op allerlei manieren kun je helpen. Verschillende organisaties openen in de Klimaatweek hun deuren om je te inspireren en nodigen je uit een kijkje te komen nemen. Op maandag 10 november is in Theater de Speeldoos de natuurdocumentaire *The Coriolis Effect* te zien.
- Voorafgaand zal ik, Noëlle Sant, de avond openen met een korte inleiding over de natuur in en rondom Baarn en de mooie initiatieven en organisaties. De Speeldoos gaat uitgebreid aandacht besteden aan de avond en onze bijdrage hieraan.
- In de documentaire *The Coriolis Effect* staan de vulkanische eilanden van Kaapverdië centraal. Een plek waar de wind en oceaan het leven bepalen, waar mens en dier dagelijks een strijd voeren tegen de naderende storm van klimaatverandering en onbeheersbare vervuiling. De schitterende beelden samen met betoverende muziek van gerenommeerde Kaapverdise componist Vasco Martins maken *The Coriolis Effect* tot een weergaloze ode aan het leven op aarde.
- Midden in de Atlantische oceaan ligt de archipel Kaapverdië (Cabo Verde). Hier worden de orkanen geboren, die jaarlijks de Caraïben en de VS teisteren. Van nature kennen de eilanden vele beperkingen. Wie hier leeft, moet volhardend zijn. Of je nu een geit, een mens of een schildpad bent, wil je hier een leven opbouwen, nieuw leven voortbrengen, dan moet je levenskracht tonen.
- De onbetwiste hoofdrolspelers in de film zijn de zeeschildpadden, majestueus zwevend in de oceaan maar ook kwetsbaar op het strand, stelen zij de show. Deze eilanden zijn voor hen een van de belangrijkste broedplaatsen in de wereld. Zij leggen hun eieren op de stranden waar ze geboren zijn.
- De enorme volharding waarmee de babyschildpad alle obstakels overwint op zijn weg naar de levensreddende oceaan, de mens die op een eiland net zo overgeleverd is aan de elementen als de

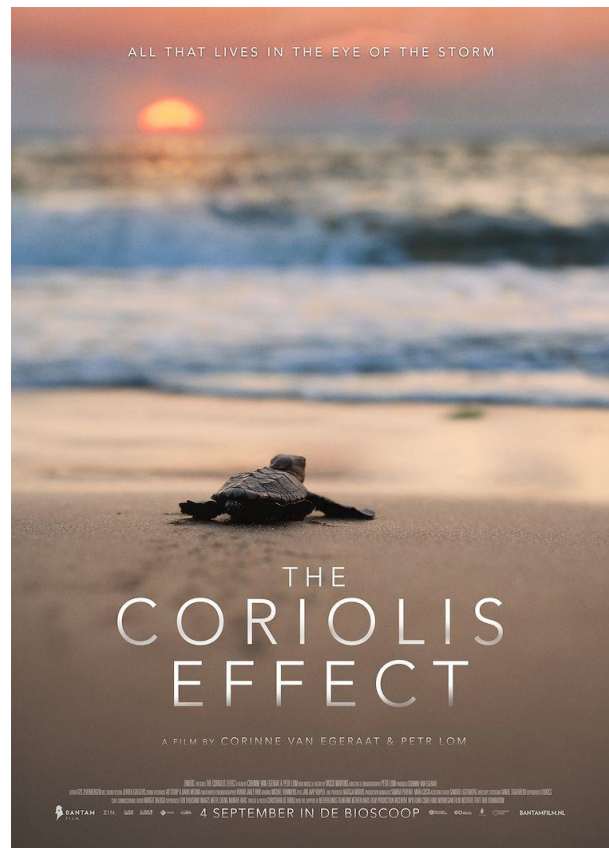
Titel: The Coriolis Effect

Datum: maandag 10 november 2025

Aanvang: 20:15 uur

Locatie: Theater de Speeldoos Baarn www.speeldoosbaarn.nl/film

Ticketprijs: €13 (online), €14 (aan de kassa)

Inloopcafé over de havik en andere roofvogels

Vogelwacht Amersfoort/Andrea Galama

● IVN'ers van de afdeling Eemland zijn welkom op een avond over roofvogels van de Vogelwacht Utrecht afdeling Amersfoort. Andrea Galama, IVN-lid in Bunschoten, meldt: „Er loopt een dikke lijn van de Vogelwacht Amersfoort naar IVN Eemland. Gastspreker Fons analyseert de inhoud van de uilenkasten en torenvalkkasten voor de IVN-werkgroep Bunschoten waar Hayo Nijenhuis en ik, onder andere, deel van uitmaken.”

Plaats: Het Groene Huis, Schothorsterlaan 21 te Amersfoort

Tijd: inloop 19.45, einde rond 22.00uur

Datum: dinsdag 18 november 2025

● Deze avond wordt georganiseerd door Vogelwacht Utrecht afd Amersfoort. Leden en niet-leden, ervaren en beginnend vogelaars: welkom! Er is gelegenheid om elkaar te ontmoeten tijdens de inloop en pauze, maar we hebben een mooi duo, Fons Bongers en Lidy Zeilstra, van de KNNV Amsterdam en de werkgroep Roofvogels bereid gevonden om een mooie lezing te verzorgen over roofvogels, en in het bijzonder de Havik.

De Havik, een fascinerende topjager

● In en rond Amsterdam, waar een zeer verrassende, gezonde, populatie wordt aangetroffen aan de rand van één van de drukste steden in Nederland, is er intensief onderzoek gedaan naar verspreiding voortplanting en voedsel (prooionderzoek) van de Havik. Inmiddels is er veel inzicht verkregen in het veranderende gedrag van deze flexibele vogel.

● Met de afname van bestrijding en het uitbannen van bepaalde chemische bestrijdingsmiddelen in Nederland ging het met de haviken vanaf 1970 voorzichtig de goede kant op. De dichtheden namen toe in de traditionele leefgebieden, maar in de loop van de 80'er jaren bereikten Haviken ook de randen van de steden. Sinds 1986 heeft de havik voet aan de grond in en rond Amsterdam, zonder ook maar iets van zijn wildheid en natuurlijk gedrag te hebben verloren.

*Namens de coördinatiegroep Vogelwacht Amersfoort,
Roel Oost, Hayo Nijenhuis, Andrea Galama en Hans Bultgers*

Feestelijke opening natuurgebied De Melksteeg

Persbericht en foto's gemeente Amersfoort

● Met de onthulling van één van de twee informatieborden heeft wethouder Mobiliteit Tyas Bijlholt van Amersfoort natuurgebied De Melksteeg symbolisch geopend in het bijzijn van omwonenden en partners. De Melksteeg, uitgebreid met 19 hectare nieuwe natuur, ligt op de grens van Amersfoort en Soest en maakt onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland. Het is niet alleen een fijne plek voor planten en dieren, maar ook om te wandelen, fietsen en te genieten van de rust en de natuur.

Van links naar rechts: Wethouder Karin Scholten (gemeente Soest) en wethouders Johnas van Lammeren en Tyas Bijlholt (gemeente Amersfoort) bij het onthulde informatiebord natuurgebied De Melksteeg op de hoek van de Peter van den Breemerweg en de A.P. Hilhorstweg.

● De Melksteeg was vroeger een eenvoudig toegangspad om melkvee te verplaatsen. Inmiddels is het een belangrijke natuurverbinding die de hogere droge gronden van de Utrechtse Heuvelrug verbindt met de lagere nattere gebieden rond de Eem. Bij het ontwerp is daar goed naar gekeken waardoor De Melksteeg een afwisselend landschap heeft met stukjes bos, open grasvelden en bomenrijen. Ook hangen in het gebied uilen- en vleermuiskasten en is er een onderdoorgang voor dassen. Dieren en planten kunnen zich zo beter verplaatsen en verspreiden en dat is goed voor de natuur.

● De twee informatieborden in het gebied geven informatie over de historie van het gebied, de planten en dieren die er leven, grondwater dat op sommige plekken uit de grond omhoog komt, archeologische vindplaatsen en wandel- en fietsroutes.

Wandelen en fietsen

- Iedereen is welkom om door het gebied te wandelen of met de fiets langs De Melksteeg te rijden. Het natuurgebied kent drie gebieden, vanaf rivier de Eem, via de A.P Hilhorstweg, Peter van den Bremerweg naar de Birk in Soest. Via een houten boerenhek kan men het gebied inlopen. Honden zijn aangelijnd welkom. Er zijn natuurlijke wandelpaden (deels verhard, deels onverhard), houten loopbruggetjes en zitbankjes om even rustig van dit stuk natuur te genieten. Ook zijn er meerdere fietsroutes langs het gebied, waaronder de provinciale doorfietsroute (F1) van Amersfoort naar Hilversum.

Natuurcompensatie

- Met de aanleg van 19 hectare nieuwe natuur is invulling gegeven aan de compensatieverplichting van de gekapte bomen bij de Westelijke Ontsluiting en de compensatie van bos en natuur van de vooruitgeschoven reconstructie Knooppunt Hoevelaken. Natuurverbinding De Melksteeg is een samenwerking tussen gemeente Amersfoort, gemeente Soest, Rijkswaterstaat en provincie Utrecht.
- Vanaf 2026 wordt het gebied overgedragen aan de gemeente Soest die dan ook verantwoordelijk wordt voor het natuurbeheer.

In Memoriam José Dekker (1954-2025)

Alma Dijkgraaf

José was een natuurmens in hart en nieren. Een dag niet naar buiten was een dag niet geleefd.

We leerden elkaar kennen tijdens de IVN-natuurgidsencursus 2012/2013, waar we beiden heel gretig aan begonnen. Hierna ging het grote ontdekken van de diverse natuurgebieden in onze omgeving van start. José wist enorm veel van vogels en ze heeft me in diverse jaargetijden heel veel geleerd.

Hoog boven op haar lijstje stond haar lievelingsgebied de Oostvaardersplassen, waar vanuit de kijkhutten driftig werd gezocht naar de Roerdomp, de Zeearend en IJsvogeltjes. Ook inventariseerde José graag mee met de Vlinder- en Libellenwerkgroep, ging ze mee op fotoexcursies van de Fotowerkgroep en hielp ze lang als het kon met het schoonhouden van het Soesterveen.

Buiten de enthousiaste IVN-activiteiten had ze een mooie band met alle dieren van kinderboerderij De Veenweide, die ze met liefde verzorgde. Ook haar werk als gids bij Dierentuin Amersfoort deed ze met enorm veel plezier.

Rietzanger. Foto José Dekker

Toen er eind januari jl. bij José een ernstige ziekte werd geconstateerd, stortte haar buitenwereld in. Door de chemobehandelingen mocht ze niet meer met de auto erop uit en ook fietsen werd steeds moeilijker. Een in huis opgesloten José werd een heel droeve.

In juni jl. ging José voor de laatste keer mee met de inventarisatie bij de Turfweg. Ze scharrelde wat rond in de wei, maar maakte geen foto's meer. Vermoedelijk lieten haar ogen haar in de steek. Ik had die dag 't gevoel, dat ze een beetje afscheid nam van haar geliefde bos Laag Hees.

In Memoriam Jan ter Poorten (1941-2025)

Wim Koster

Wij werden bericht dat ons lid Jan ter Poorten op 5 oktober jl. is overleden. De vereniging verliest met hem een IVN'er in hart en nieren. Aanstaaende januari zou hij 85 zijn geworden.

Jan startte november 1988 met de Natuurgidsenopleiding en werd toen lid van IVN Eemland. Zijn actieve houding werd snel duidelijk toen hij een paar maanden later door de ALV benoemd werd tot penningmeester. Hij vervulde die functie zes jaar (van maart 1989 tot maart 1995) met verve en verbeterde onderwijl de financiële positie van de vereniging aanzienlijk. Kennelijk wist hij dit te combineren met zijn werk en gezin én met de toch pittige NGO.

In 1990 ontving Jan zijn diploma Natuurgids en ging aan de gang als gids. Enige jaren later werd hij samen met Wim Rozendaal coördinator van de Wandelwerkgroep. Het duo ontpopte zich als een stevige aanjager, zo blijkt uit oude jaarverslagen. In 2002 werden met 21 wandelingen 404 mensen bereikt. Voor 2003 waren de cijfers vergelijkbaar: 21 wandelingen en 394 mensen. Maar dat was nog niet alles. In dat jaar nam de Wandelwerkgroep ook nog eens ruim 400 leerlingen van het Baarnsch Lyceum mee het Baarnse Bos in.

Na vele intensieve jaren droeg het duo in juni 2005 het stokje over naar de volgende generatie. In ons blad NatuurNabij verscheen een dankwoord (zie de bijlage) met de enige foto van Jan die we op korte termijn komen vinden. Jan bleef daarna overigens nog menig jaar als gids actief.

Jan was ook lid van de kascommissie over de boekjaren 2003 en 2004. In die hoedanigheid leerde ik hem kennen. De toenmalige penningmeester, Henk-Jan Strang, was begin 2003 voor zijn werk verhuisd naar Curaçao. De langeafstandsrelatie was niet echt handig en zo zocht het bestuur – en vond die eind 2003 in mij – een nieuwe penningmeester.

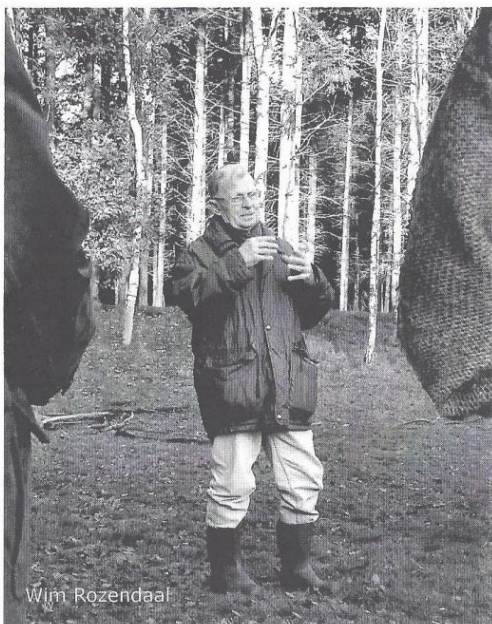
Mijn eerste taak was de door Henk-Jan opgestelde jaarstukken en onderliggende bescheiden te laten controleren door de kascommissie. Dat liep niet echt lekker. Een deel van de dossiers was zoek. Meeverhuisd naar Curaçao, opgeslagen op zolder van familie, bij de secretaris? Tot drie keer toe moest de kascommissie bijeenkomen voordat alles gecontroleerd was. Met het nodige gemopper van Jan en inderdaad: hoogst ongebruikelijk. Maar uiteindelijk kwam alles boven water en werden de stukken goedgekeurd.

Voor het boekjaar 2004 ging het in één keer goed en kon Jan daarna afzwaaien als lid van de kascommissie... Maar toch niet. Want een van de leden voor het boekjaar 2005 overleed onverwachts. Geen probleem voor Jan. Bereidwillig als altijd nam hij zijn plek weer in.

Een lange man die zich niet uit het lood liet slaan, dat was Jan. Amsterdams bravoure hielp hem daarbij. Met de nodige humor wist hij dit dan ook weer te relativeren. Hij was kritisch op de inhoud maar nooit hard in de relatie. Een onderhoudende, vrolijke man met een groen hart, die 37 jaar, met woord en daad, heeft bijgedragen aan onze vereniging. We zullen hem missen.

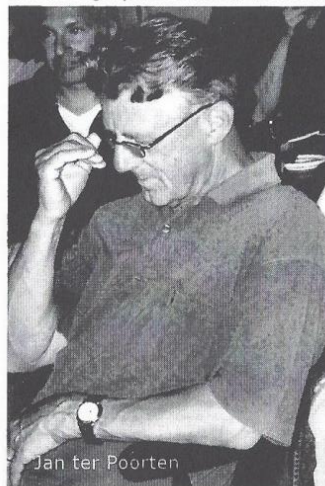
Wim en Jan bedankt

Zoals elders in dit blad te lezen valt hebben op 31 mei j.l. een aantal cursisten hun natuurgidsendiploma gekregen. We hebben dus nieuwe natuurgidsen en twee daarvan – Rob van Rijn en Margreet Breukelaar - hebben zich bereid verklaard het coördinatorschap over te nemen van Wim Rozendaal en Jan ter Poorten. Deze overdracht vond op feestelijke wijze plaats op 16 juni in de Kwekerij.

Wim Rozendaal

Op een zeer onderhoudende wijze haalde Wim herinneringen op uit vroeger tijden. Jan kreeg zijn diploma in 1990 en Wim een lichter later in 1994. Illustere namen uit die tijd passeerden de revue. Kees van Nieuwenhuizen die altijd meewandelde

Jan ter Poorten

en tijdens de excursie menig gids tot wanhoop bracht; Leo Dammers ook geen gemakkelijk heer; Chris Uiterwijk die door de burgemeester een tuinkabouter was genoemd en dus als zodanig verkleed op de nieuwjaarsreceptie verscheen; Cees de Gier de oprichter van de weidevogelwerkgroep.

Nu horen zij zelf tot de illustreren waar een volgende generatie op verder bouwt.

Wim heeft zijn taak als coördinator voortreffelijk

inhoud gegeven. Jan zorgde steeds dat de wandelingen werden aangekondigd in de media.

Beiden zijn ook bestuurslid geweest: Wim als secretaris en Jan twee maal als penningmeester. Zij hebben hun sporen in onze vereniging dus ruimschoots verdiend.

Pieter Augustinus bedankte de heren voor hun grote inzet en op deze plaats wil het bestuur die dank nog eens schriftelijk onderstrepen.

Het bestuur

Zaterdag 26 oktober: de Nacht van de Nacht

Piet van Dijk

- In de provincie Utrecht vinden dit jaar 16 activiteiten plaats in de Nacht van de Nacht. Het IVN Eemland doet dit jaar niet mee. De Nacht van de Nacht in Lage Vuursche van Staatsbosbeheer is inmiddels volgeboekt.
- Elders in de regio, zoals in Amersfoort, Hilversum, Utrecht en Wijk bij Duurstede, is het waarschijnlijk nog wel mogelijk mee te doen met een nachtwandeling. Verder worden inwoners, bedrijven en gemeenten uitgenodigd om hun verlichting te doven of deel te nemen aan een van de vele nachtelijke belevenissen.
- Wil je als bezoeker meedoen aan een activiteit? Alle informatie vind je op: nachtvandenacht.nl.
- De Nacht van de Nacht is een initiatief van de gezamenlijke Natuur en Milieufederaties. Door lichten te doven en activiteiten te organiseren, wordt aandacht gevraagd voor energievervalsing en verstooring van de natuur. Het doel: een energiezuiniger en natuurrijker Nederland.

